

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 42832**Nom:** Tutela civil i penal de la violència contra la dona**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 8,5**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2130 - Màster Universitari en Dret i Violència de Gènere	Facultat de Dret	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2130 - Màster Universitari en Dret i Violència de Gènere	Protocols d'actuació contra la violència de gènere	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

MARTINEZ GARCIA ELENA

RESUM

L'assignatura se centra a explicar els protocols d'actuació, judicial i lletrada, davant de l'existència d'una denúncia davant de la policia, o davant del Jugat de Guàrdia, o davant de la interposició d'una querella en la matèria.

Els objectius se centren en:

- a) saber assessorar en la realització d'una denúncia o querella;
- b) saber aplicar el protocol relatiu a l'assistència lletrada tant de víctima com de maltratador;
- c) conèixer la competència civil i penal;
- d) L'orde de protecció
- e) conèixer la importància de l'exempció de l'obligació de declarar contra el cònjuge;

- f) conèixer les regles de la prova i els mitjans de prova més encertats en este cas;
- g) controlar l'execució de les penes més adequades a estos delictes;
- h) reflexionar sobre les possibilitats que oferix la mediació penal intraprocessal i extraprocessal.
al intraprocessal i extraprocessal.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

REQUISITS D'ADMISSIÓ

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2130 - Màster Universitari en Dret i Violència de Gènere

Analitzar de forma autònoma, creativa i crítica, amb arguments jurídics sòlids i elaborats, la matèria seleccionada per a la investigació i els seus matisos transversals.

Aplicar i integrar els coneixements transdisciplinaries adquirits amb actitud crítica i des de la perspectiva de gènere, com a ferramentes per a generar Justícia, Igualtat i Seguretat en qualsevol Estat.

Aprofundir en la naturalesa comuna d'estos problemes tant en l'ordenament jurídic nacional com l'internacional, aprofundint en solucions comunes interconnectades com a ferramenta per a generar Igualtat, Justícia i Seguretat jurídica.

Conèixer i comprendre els problemes jurídics nous de la nostra societat de forma sistemàtica, amb actitud crítica, transdisciplinaria, amb la perspectiva nacional i internacional, amb la degut anàlisi dels seus orígens i les seues conseqüències.

Desenrotllar la capacitat per a treballar en equip, amb les funcions de lideratge pròpies i amb les habilitats d'argumentació i estructuració del debat en grup a fi a aconseguir el correcte i fluid funcionament del grup humà assignat.

Desenvolupar nous mètodes d'aprenentatge, presencials i no presencials, exercitant l'autonomia personal, el control de la busca i interpretació de les fonts d'informació.

Identificar, valorar i integrar en la presa de decisions aquells problemes jurídics que es plantegen des de les perspectives multidisciplinàries i amb l'enfocament de la Igualtat i Gènere i requereixen un major nivell d'investigació jurídica i afrontar-los de manera flexible i plural.

Integrar els coneixements jurídics, sociològics, educatius adquirits, sabent entendre i explicar la unitària naturalesa d'estos problemes i de les seues solucions en l'àmbit del gènere.

Localitzar i analitzar els problemes jurídics sobre la base del respecte als drets i principis fonamentals propis d'un Estat Democràtic i de Dret, on no cap discriminació per raó de l'origen, procedència social ni per raó del sexe.

Manejar les tècniques i ferramentes especialitzades per a obtenció informació i saber utilitzar els instruments jurídics avançats, habilitats i mètodes d'investigació, des de la seua perspectiva teòrica i pràctica, amb aplicació a l'àmbit d'estudi que es tracte.

Obtindre els coneixements i habilitats bàsiques per a l'argumentació jurídica, per a la seua comunicació en fòrums especialitzats i generalistes, de forma oral i/o escrita, i fer-ho de forma clara, precisa i convincent.

Participar en debats i discussions, liderar-ho, coordinar-los i resumir-los i saber extraure les conclusions més rellevants.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Saber treballar en equips multidisciplinaris reproduint casos i contextos reals.

Ser capaç de realitzar un estudi d'investigació multidisciplinària des de la perspectiva de gènere metodològicament adequat i competitiu per a ser publicat en revistes científiques indexades.

Tindre la capacitat de dissenyar processos d'investigació en un determinat àmbit temàtic dins dels estàndards de qualitat i integritat acadèmica.

Utilitzar de forma rigorosa i segura, tant individualment com en grup, des d'una perspectiva multidisciplinària, els coneixements avançats adquirits i aplicables a problemes jurídics de contingut plural en la nostra complexa societat actual.

Utilitzar les tècniques d'exposició de coneixement més rellevants.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. I.TUTELA JUDICIAL CIVIL. Els procediments de nul·litat separació i divorci davant el Jutjat de violència contra la dona

- 1.Els processos matrimonials contenciosos i de mutu acord
2. La mediació familiar com a sistema alternatiu de resolució de conflictes
3. El coordinador de *coparentalidad

2. I.TUTELA JUDICIAL CIVIL. Especialitats de les mesures civils en procediments de violència de género

1. Atribució de l'ús i gaudi de la vivenda familiar
2. Pàtria potestat i Guarda i custòdia
3. Règim de visites i *PEF
4. Aliments als fills menors.
5. La violència econòmica

3. II. TUTELA JUDICIAL PENAL. La denúncia i la querella com a actes d'iniciació del procés

- 1.1. La denúncia i la querella
- 1.2 La importància de l'atestat policial

4. I TUTELA JUDICIAL PENAL. La intervenció lletrada de la víctima i del maltractador en juí

5. II. TUTELA JUDICIAL PENAL. Jurisdicció i competència dels jutjats de violència sobre la dona

6. II. TUTELA JUDICIAL PENAL. L'orde de protecció i altres mesures protectores

7. II. TUTELA JUDICIAL PENAL. L'orde europea de protecció

8. II. TUTELA JUDICIAL PENAL. L'exempció de l'obligació de declarar de la víctima contra el seu cònjuge maltractador

1. La prova
2. La valoració de la declaració de la víctima
3. Valoració del mal moral i físic
4. Valor de l'atestat i declaració policial
5. Els informes de les unitats de valoració forense
6. Altres mitjans de prova

9. I. TUTELA JUDICIAL PENAL. La sentència i la seua execució

1. Continguts de la sentència
2. El procés d'execució civil i penal
3. L'execució de la pena de treballs en benefici de la comunitat
4. La rehabilitació del maltractador

10. II. TUTELA JUDICIAL PENAL. Les anotacions de mesures i sentències en Registres públics

11. II. TUTELA JUDICIAL PENAL. La mediación: Una solución conflictiva y legalmente prohibida

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	9,00
Teoria	38,00
Pràctiques a l'aula	38,00
Total hores	85,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	45,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	10,00
Estudi i treball autònom	27,50
Preparació de classes	20,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00

Resolució de casos pràctics	20,00
Total hores	142,50

METODOLOGIA DOCENT

MD1 Lectura i comprensió de materials lliurats amb caràcter previ destinats a anivellar els coneixements

MD2 Sessions de reflexió (amb participació del professorat i estudiants)

MD3 Tasques formatives d'ensenyament-aprenentatge destinades a discutir sobre problemes jurídics concrets.

MD7 Preparació del treball / proves proposat pel professorat

MD6 Preparació i assistència a tutories individuals i col·lectives

>

AVALUACIÓ

La qualificació de l'assignatura es realitzarà atenent a dos criteris bàsicament. D'una banda, l'assistència i participació a classe, juntament amb la resolució, si escau, de les tasques que es poguessin proposar (30%). D'altra banda, el resultat de la prova escrita a resoldre al finalitzar l'assignatura (70%).

En la segona convocatòria es podran recuperar les activitats d'avaluació contínua que ho permeten per la seua pròpia naturalesa.

La qualificació final serà numèrica, de 0 a 10 punts, articulant les notes obtingudes de la següent manera:

0-4.9 punts: SUSPENS (SS)

5.0-6.9 punts: APROVAT (AP)

7.0-8.9 punts: MARCAT (NT)

9.0-10 punts: EXCEL·LENT (SB)

p>

BIBLIOGRAFIA

Bibliografía básica

- LORENTE ACOSTA, MIGUEL, *Mi marido me pega lo normal*, Barcelona, Ares y Mares, 2001.
- MARTÍNEZ GARCÍA, ELENA (Dir.), *Prevención y Erradicación de la Violencia de Género. Un estudio forense y multidisciplinar*, Aranzadi, 2011.
- MARTÍNEZ GARCÍA, ELENA, *Código de Violencia de Género*, 2.ª ed., Tirant lo Blanch, 2022.
- MARTÍNEZ GARCÍA, ELENA, *La perspectiva de género en la función jurisdiccional: por qué, para qué y cómo*, Ministerio de Igualdad, 2025.
- MARTÍNEZ GARCÍA, ELENA, *La protección jurisdiccional contra la violencia de género en la Unión Europea*, Tirant lo Blanch, 2019.
- MARTÍNEZ GARCÍA, ELENA y GISBERT GRIFO, SUSANA, *Género y violencia*, Tirant lo Blanch, 2016.
- VV. AA., *Formularios procesales sobre asistencia letrada a víctimas de violencia de género*, 2.ª ed., 2022.

Bibliografía complementaria

- ARANDA RODRÍGUEZ, *Medidas civiles contra la violencia de género en la Ley 1/2004*, Revista Jurídica de la Universidad Autónoma de Madrid, n.º 17, 2008, pp. 9-33.
- BELTRÁN MONTOLIÚ, ANA, *Víctimas vulnerables: especial referencia al estatuto del menor a la luz de la LO 8/2021 de protección integral a la infancia y adolescencia frente a la violencia*, Revista de la Asociación de Profesores de Derecho Procesal de las Universidades Españolas, n.º 3, 2021, pp. 108-149.
- BOADO OLABARRIETA, MARÍA, "La privación de la patria potestad como medida civil y penal", Revista Jurídica de Castilla y León, 2019, pp. 59-99.
- CAMPOS CRISTÓBAL, RAQUEL, *Tratamiento penal de la violencia de género*, en BOIX REIG, J. y MARTÍNEZ GARCÍA, E. (Coords.), *La nueva Ley contra la violencia de género (LO 1/2004, de 28 de diciembre)*, Iustel, Madrid, 2005.
- CERRATO GURI, ELISABET, "La protección de las personas menores víctimas de violencia de género: reflexión sobre la adopción de medidas civiles en la orden de protección", Justicia. Revista de Derecho Procesal, n.º 2, 2021, pp. 269-308.
- CEVILLA GARZÓN, M. D. y ZURITA MARTÍN, *Análisis de las medidas civiles previstas en la LO 1/2004, de 28 de diciembre, de medidas de protección integral contra la violencia de género*, en *Mujer, violencia y derecho*, 2006, pp. 28-58.
- DE HOYOS SANCHO, MONTSERRAT, "La orden europea de protección de víctimas: análisis normativo", en ARANGÜENA FANEGO, CORAL (Coord.), *Reconocimiento mutuo de resoluciones penales en la Unión Europea: análisis teórico-práctico de la Ley 23/2014*, 2015, pp. 271-302.
- GARCÍA RUBIO, M. P., *Medidas civiles ante la violencia contra las mujeres: análisis de los aspectos civiles de la orden de protección*, La Ley, 2004, pp. 1909-1917.
- LARRAURI PIJOAN, ELENA, *Criminología crítica y violencia de género*, Trotta, 2007.
- LARRAURI PIJOAN, ELENA, "Igualdad y violencia de género. Comentario a la STC 59/2008", *InDret*, n.º 1, 2009.
- MAGRO SERVET, VICENTE, *Cuestiones prácticas de actualidad en violencia de género*, Sepin, junio de 2006.
- MAGRO SERVET, VICENTE, "El nuevo régimen de la pena de localización permanente en la Ley Orgánica 5/2010, de reforma del Código Penal", *La Ley Penal*, n.º 76, 2010.
- MARTÍNEZ DEL MORAL, JAVIER, "La actuación de oficio del juez en los casos de violencia de género. El art. 158 del Código Civil", *La Ley Derecho de Familia*, n.º 12, 2016.
- MARTÍNEZ GARCÍA, ELENA, "La mediación penal en los procesos por violencia de género: entre la solución

real del conflicto y el ius puniendi del Estado", Revista de Derecho Penal, n.º 33, 2011.

MARTÍNEZ GARCÍA, ELENA, "La protección cautelar de la víctima en la nueva Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre", en BOIX REIG, J. y MARTÍNEZ GARCÍA, E. (Coords.), La nueva Ley contra la violencia de género (LO 1/2004, de 28 de diciembre), Iustel, Madrid, 2005.

MIRANDA ESTRAMPES, MANUEL, "Particularidades de la prueba en los delitos de violencia de género", en HOYOS (Coord.), Tutela jurisdiccional frente a la violencia de género (aspectos procesales, civiles, penales y laborales), Lex Nova, Valladolid, 2009.

MONTESINOS GARCÍA, ANA, "Especificidades probatorias en los procesos por violencia de género", Revista de Derecho Penal y Criminología, n.º 17, 2017, pp. 127-165.

MONTESINOS, PLANCHADELL y VEGAS, Esquemas sobre procesos por violencia de género, 3.ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2022.

MÚRTULA LAFUENTE, V., El interés superior del menor y las medidas a adoptar en supuestos de violencia de género, Dykinson, 2016.

PICONTÓ NOVALES, MARÍA TERESA, "Los derechos de las víctimas de violencia de género: las relaciones de los agresores con sus hijos", Derechos y Libertades. Revista del Instituto Bartolomé de las Casas, 2018, pp. 121-156.

REYES CANO, P., El olvido de los derechos de la infancia en la violencia de género, Reus, 2019.

TASENDE CALVO, J. J., "Aspectos civiles de la Ley Orgánica de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género", Actualidad Jurídica Aranzadi, n.º 664, 2005, pp. 1-8.

TIRADO GARABATOS, C., "Medidas civiles para el cese de la violencia: coordinación entre la jurisdicción civil y penal", en Encuentros sobre Violencia Doméstica, pp. 529-579.

ZAFRA ESPINOSA, ROCÍO, Principio de oportunidad y violencia de género, Dykinson, 2022.